

BOKDRAKEN - ett biblioteks- och litteraturpedagogiskt arbetssätt (2003)

Lokal arbetsplan för barn- och ungdomsverksamheten vid Umedalens bibliotek, Västangård

Bokdraken är ett projekt som påbörjades på Västangård hösten 1999. Det vilar på två ben - ett lässtimulerande och ett sökmetodiskt och riktar sig till barn

0- 16 år.

Förutsättningar

Umedalens bibliotek är ett integrerat skol- och folkbibliotek som ligger i högstadiedelen på Västangård i Umeå. Biblioteket har skolan som huvudman och här finns förskoleavdelningar, 6-årsverksamhet och åldersintegrerade klasser från 1:an till 6:an, samt högstadium. Biblioteket följer därmed sina unga låntagare från 0-16 år. Inom bostadsområdet finns ytterligare förskolor och andra skolor, både kommunala och friskolor. Bokdraken vänder sig till alla förskolebarn boende på Umedalen. Däremot riktar sig den planerade verksamheten i skolåren till Västangårds barn. Övriga skolor är dock välkomna att boka tid för biblioteksbesök mm. Då biblioteket tillhör Västangård är eleverna på plats den primära målgruppen.

Biblioteket är öppet hela skoldagen för skolans elever. Öppethållandetiderna för allmänheten uppgår till 24 timmar/vecka varav två kvällar.

Skola och bibliotek har ett nära samarbete och biblioteket finns med redan i planeringsstadiet av skolans tema som är *De fyra elementen*. Vi har ett tematiskt arbetssätt från förskola till 6:an som grundar sig på ett Bifrostinspirerat arbetssätt. (Bifrostskolan ligger i Danmark och deras arbete utgår från en konstnärlig upplevelse där eleverna själva medverkar till temats utformning). Till temaarbeten knyts även ett basarbete och verkstäder.

Drakar

Draken står som en stark symbol för sagor och myter, fantasi och folktro. Den finns representerad i flera kulturer - inte bara den västerländska. Draken stimulerar barns fantasi som mytisk figur samtidigt som den liknar

de djur som en gång trampade vår jord - dinosaurierna. Draken är en stark symbol för äldre barn och ungdomar gestaltad som den är i fantasylitteratur, rollspel och pc-spel. Draken är också ett motsatsernas väsen eftersom den representerar både ont och gott. De fyra elementen gestaltas också väl av draken som bor i grottor eller vatten, flyger i lufthavet och sprutar eld.

Bokdraken är också en konkret figur. Hon heter Dragilla och är en stor handdocka som stadigvarande bor i en grotta i biblioteket. När hon är ute och "flyger" så är det tillsammans med barnbibliotekarien som då besöker förskoleavdelningarna inom och utom skolan. Nu har även en kusin landat i biblioteket - en liten minidrake som ser lite annorlunda ut än Dragilla. Dessa drakar är brobyggarna mellan biblioteket och de yngre barnen. De är vid det här laget mycket besjälade för barnen och får egna teckningar och presenter. Många små barn vill klappa och prata med draken när de besöker biblioteket.

Bokdrakens 6 L - Leka, Lyssna, Läsa, Lära, Leta, Låna

Bokdrakens arbetsår består av 6 L: Leka, Lyssna, Läsa, Lära, Leta, Låna. För de mindre barnen vill vi på ett lekfullt sätt ge nyckeln till språket och fantasin genom sagor, högläsning, berättande, dramalek, boklek. Vi vill också på ett lika lekfullt sätt bjuda in dem till biblioteket så att de får bekanta sig med miljön och ta till sig bibliotekets hjärta - alla underbara böcker som man kan läsa, titta i, låna hem gratis och naturligtvis vara rädda om.

I skolåren tänder vi olika varierande lässtimulerande små drakeldar som bokprat, bokteater, dramatiserade uppsatser, utställningar. Dessa varierar beroende på olika enskilda samarbetsprojekt med förskola och skola. Däremot har vi fastställda bokdrakeslektioner som syftar till att lära barnen hitta i biblioteket. Dessa görs upprepande i 4:an och 7:an. Sexåringar och niondeklassare får "jobba" i biblioteket. Att den röda tråden på Västangård sluts till en helhet symboliseras av Drakringen då vi återigen samlar alla nior till en sagostund. Sagan är tidlös och talar till alla oavsett ålder.

De olika riktade bokdrakesområdena har fått arbetsnamnen Drakägget, Draskatten, Drakgrottan, Draksvansen, Drakelden, Drakspåret, Drakögat, Drakvingar och Drakringen. Beskrivning av varje enskilt drakområde finns

formulerat med syfte och metod. Hela drakarbetet fungerar som barn- och skolbibliotekets lokala arbetsplan och utvärderas varje år.

Permanent men ej planerad bokdrakesverksamhet

Drakpåsar med böcker finns på alla förskoleavdelningar på Umedalen. Böckerna har en drakstämpel och ett speciellt drakkort i fickan längst bak. Barn och föräldrar får låna hem böcker hur ofta de vill ur drakpåsen. Information ges dels i informationsträffar för förskolepersonal dels i en skriftlig beskrivning av de delar av Bokdraken som berör förskolan. Naturligtvis får även föräldrarna information om Bokdraken och förhoppningen är att de också skall besöka biblioteket med sina barn på fritiden. Vi har redan noterat ett flertal sådana besök. Barngrupperna bjuds sedan in till biblioteket för att byta böcker i sin påse och har då möjlighet att träffa Bokdraken igen. De barn som inte går i förskolan fångas upp i Öppna förskolan och har egen drakpåse.

Lekbiblioteket finns till hands för de barn som vill "leka" bibliotekarier. Utgallrade men ej alltför slitna böcker märkta med "lekbibliotek" utgör mediabeståndet,

Draskatten är spännande kista med böcker att låna och föremål att titta på men vill också stimulera barn och förskolans personal till att lyssna mer aktivt på en bok. Draskatten står alltid på biblioteket och det står pedagogerna fritt att använda det pedagogiska materialet som finns däri.

Tanken med bokdraken är också att den skall vända sig till föräldrar, personal och studenter inom lärarhögskola och biblioteksutbildning. Detta görs i form av informationsträffar, bokpresentationer och studiebesök. På så vis vill vi verka för att barn och vuxna får ett rikt språk, pedagogisk insikt om skönlitteraturens givna plats i skolan och förskolan, ljuvliga läs- och lyssnarupplevelser, kunskapskällor att ösa ur och en god samvaro i förskola, skola och på fritiden.

Varje arbetsår med Bokdraken skall symboliskt visa vägen från det lilla drakägget där våra små låntagare nyfiket tittar ut till de fritt flygande drakarna som lägger världen under sina vingar. Drakringen sluts och faller klirrande på plats för att lyftas igen. Detta är vår vision med vårt arbete som skol- och barnbibliotekarier.

2003

